

Nagy József (1926–2018)

Életének 92., aktív szakmai munkával töltött évében elhunyt Nagy József szilikonkémikus, a BME professor emeritusza.

Nagy József 1926-ban született Pécsen. Vegyészmérnöki oklevelét a BME-n szerezte 1952-ben. Másodéves hallgatóként kezdett el szilíciumkémiai foglalkozni. A munkássága kapcsán szabadalmaztatott eljárás alapján sikertült Magyarországon csúcstechnológiának számító új ipart teremteni. A szilíciumvegyületek kémiaja egész szakmai életét végigkísérte. Az oldószer nélküli Grignard-kapcsolásos eljárás kidolgozásáért (Proszk Jánossal és Lipovetz Ivánnal megosztva) 1953-ban, 27 éves korában Kossuth-díjat kapott. 28 éven át

vezette a BME Szervetlen Kémia Tanszékét, 4 évig a Vegyészmérnöki Kar dékánhelyettese volt.

A tanszéken új, modern szervetlen kémiai oktatást vezetett be és széles körű preparatív, kvantumelméleti és gyakorlati kutatást teremtett meg, számos munkatársa közreműködésével. Több vegyészmérnök-nemzedék szakmai tudását alapozta meg Általános Kémia és az ezt követő Szervetlen Kémia előadásával. Tanítványai közül többen lettek az MTA doktori. Iskolateremtő egyéniségét mutatja, hogy a szilíciumvegyületek kémiajával a BME Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszékén mind a mai napig foglalkoznak, és máig élő, nemzedékeken átívelő nemzetközi kapcsolatok vannak, melyeket még ő alapozott meg. Tevékenységében a tudományos műhely megteremtése ötvöződött a gyakorlati alkalmazások keresésével. Már az 1970-es években létrehozta tanítványaival a szilikonimplantátumokat gyártó kísérleti laboratóriumot, és a termékeket traumatológiai, urológiai, plasztikai, fül-orr-gége területen, kórházakban használták fel. A szilikonok alkalmazását még számos területen segítette elő, így a műemlékvédelemben, múzeumi műtárgy-konzerválásban. Restaurálást nem igénylő szilikon művészfesték-családot is kifejlesztett és szabadalmaztatott.

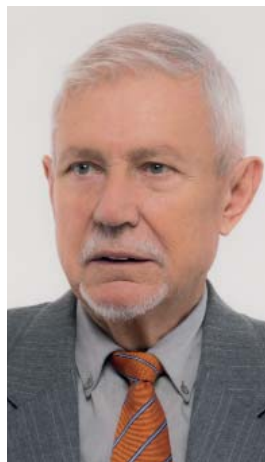
Tagja volt az Európai Tudományos és Művészeti Akadémiának. Életműve elismeréseként 2017-ben megkapta az MTA Eötvös-koszorúját. A közelmúltban mutatták be az életéről írt – és egy hálás tanítványa által finanszírozott – könyvet, amelyben az életúttal párhuzamosan a hazai szilikonkémia megszületéséről esik szó.

Az elhunytól, akit a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem saját halottjának tekintett, 2018. május 24-én búcsúztak családtagjai, barátai, munkatársai. Emléke tovább él szívünkben.

Nyulási László

Petneházy Imre (1940–2018)

78. életének betöltése után pár héttel, súlyos betegség következtében elhunyt Petneházy Imre, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kara, Szerves Kémia és Technológia Tanszékének egyetemi magántanára.

28 évesen lett műszaki doktor, majd egy év múlva adjunktusi kinevezést kapott. A klasszikus nagy oktatói gárda tagja volt, és két évtizeden át szervezte és vezette a termelési gyakorlatokat a Chinoin Gyógyszergyárban. Itt ismerkedtünk meg negyven éve, amikor hallgatóként hozzá kerültem. Társaimmal rögtön megszerettük derűs, kedves és meleg egyéniségét. Ő fejlesztette ki a Növényvédőszer tárgyat, melyet évtizedeken át hallgattak a gyógyszer szakirányos mérnökpalánták. 47 évesen szerezte meg a kémiai tudományok kandidátusa címet, és két évre rá docensi kinevezést kapott. Fogassy Elemér professor tanszékvezetése idején a gyógyszeripari részleg vezetője volt. Pályafutása során rengeteg szakdolgozatos és diplomázó hallgatót irányított. Nagy érdeme, hogy meghonosította a Tanszéken a szerves foszforkémiai kutatásokat. 1997-ben megszerezte az MTA doktora címet, de a Kar szükségállapota miatt nem kaphatott rendes egyetemi tanári kinevezést. Sovány vigasz volt számára, hogy a Bokros-csomaghoz köthető korai nyugdíjazása után 2000-ben egyetemi magántanári kinevezésben részesült, és azóta is folyamatosan bejárt és oktatott, részt vett a Tanszék életében.

Szakmai életútjának méltatása után meg kell említeni néhány további emberi tulajdonságát, amiért mindenki szerette. Ezek a szerénység, a másik ember tisztelete, a korrekt, de ugyanakkor kedves és igényes oktatói habitus. Nem emlékszem rá, hogy akár csak egyszer is ingerült lett volna, vagy csak felemelte volna a szavát. Viszont minden helyzetben ott volt a humora és a bölcsessége, ami miatt kellemes társasági ember volt. Egyszerűen jó, és hiteles embernek tartottunk. Boldog család vette körül: Julika, akivel 55 évet élt együtt, és gyermekei, Zsolti és Livi, valamint két unokája. Együtt vettünk részt a nemzetközi foszfor-konferenciákon Tallinban, Toulouse-ban, Jeruzsálemben vagy Birminghamban. Néhány éve maga közölte velem, hogy egészségügyi problémával küzd. Hosszú ideig úgy tűnt, hogy a kontrollok és a kezelések eredményesek. Azonban tavaly ősztől az aggodásunk egyre fokozódott. Februárban meghatottan köszöntöttük a félévkezdő tanszéki értekezleten, ahol Rektori Dicséretéről szóló oklevelet kapott dékán úrtól. Igazi hősként, a félév elején még megtartotta három növényvédőszer-órát. Utána azonban sajnos rohamosan romlott az egészségi állapota, így mások vették át a kurzusát. Magam is bementem egy órára, és tájékoztattam a hallgatókat a helyzetről, és tudatosítottam velük, mekkora kincset kaptak a tanár úrtól a három februári óra által. Pontosan tudta, mi vár rá, és amikor még tudott, bejött, bár nehéz volt fölmennie az F I. épület undok lépcsőházában a 2. emeletre. Gondolatban elbúcsúzott szeretett tanszékétől, és többünkől személyesen is. Valahol mégis bíztunk abban, hogy állapota jobbra fordul. Nagyon szerettem volna, ha a július 2. hetében megrendezendő 22. nemzetközi foszfor-konferencia megnyitó ünnepségén a publikumban köszönhetjük, mint a hazai foszforkémiai kutatások megalapítóját. De sajnos, ez már nem lesz így, viszont odafönről követheti majd az eseményeket.

Kedves Imre barátom, egykori mentorom, nyugodj békében – ígérem, hogy emlékedet megőrizzük a Tanszéken és a foszforkémiai társadalomban is.

Keglevich György